

Energi- och klimatstrategi för Upplands Väsby kommun

Förord

Vi alla som lever, verkar och bor i Upplands Väsby har en gemensam utmaning med klimatfrågan. Att bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle är ett grundläggande ansvar för kommunen, men fler måste hjälpas åt. Tillsammans kan vi klara det.

Upplands Väsby kommun har stora möjligheter att minska sina egna utsläpp direkt, men framför allt möjligheten att skapa förutsättningar för invånare och näringsliv att minska sin klimatpåverkan. För att nå målen behövs det även engagemang och handling från näringsliv och medborgare.

Nationella och internationella styrmedel och överenskommelser behöver finnas för att skapa rätt förutsättningar och tydliga spelregler. Det nya globala klimatavtalet och Agenda 2030 ger underlag och stöd till Väsby's lokala klimatarbete.

Väsby tar sitt ansvar och är med och bidrar till att minska Sveriges klimatpåverkan. Vi vill vara i framkant och de mål vi ställer upp i denna strategi visar på våra höga ambitioner.

MATHIAS BOHMAN (S)
ordförande i kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

Vad är en energi- och klimatstrategi?	4
Genomförande och uppföljning	5
Klimat- och energiläget i framtiden	6
Klimatläget i dag	8
Upplands Väsby's klimatmål	9
Hållbar energianvändning	11
Klimatsmart resande	14
Mat och kretslopp	16
Strategins koppling till andra styrdokument i Upplands Väsby kommun	18

Förkortningar, nämnder:

KSTFU: Kommunstyrelsens teknik- och fastighetsutskott

BN: Byggnadsnämnden

KS: Kommunstyrelsen

UBN: Utbildningsnämnden

SÄN: Social- och äldre- och äldreomsorgsnämnden

Vad är en energi- och klimatstrategi?

Energi- och klimatstrategin är ett strategidokument som syftar till att minska klimatpåverkan från Upplands Väsby kommun som organisation men också det geografiska området. Energi- och klimatstrategin ska även gälla som energiplan för Upplands Väsby kommun.

En nulägesbeskrivning har tagits fram där nuläget i Upplands Väsby kommun gällande tillförsel, distribution och användning av energi beskrivs. Även information om växthusgasutsläpp, invånarnas resvanor och fordonspark ingår. Nulägesbeskrivningen är en bilaga till energi- och klimatstrategin, och dessa dokument ska läsas tillsammans för att utgöra en energiplan.

För det långsiktiga arbetet mot år 2040 finns **två övergripande klimatmål** i strategin:

- Kommunen ska verka för att utsläppen av växthusgaser förorsakade av invånare i Upplands Väsby kommun minskar till högst 3,3 ton CO₂e per invånare.
- Kommunen ska verka för att utsläppen av växthusgaser inom det geografiska området Upplands Väsby kommun minskar till högst 0,5 ton CO₂e per invånare.

För att nå dessa behöver arbetet inom de tre stora utsläppsområdena energi, transporter och kretslopp bedrivas systematiskt och kraftfullt. Inom dessa områden har kommunen också en stor möjlighet att påverka. Strategin har därför delats in i följande områden:

- **Hållbar energianvändning**; handlar om att hushålla med energin och öka andelen förnybar energi.
- **Klimatsmart resande**; handlar både om att

minska resandet och välja miljövänligare alternativ.

- **Mat och kretslopp**; handlar om såväl val av livsmedel och annan konsumtion, som återvinning och återbruk.

Inom varje område finns delmål till år 2025 för att nå de långsiktiga målen. Kopplade till varje område finns ett antal strategier för att underlätta genomförandet.

Genomförande och uppföljning

Energi- och klimatstrategin är en av flera strategier som syftar till att nå ett hållbart Väsby och vision Väsby stad 2040. Det sammanhållande ansvaret för denna strategi har den miljöstrategiska funktionen. Ett genomförande bygger dock på att varje kontor tar ansvar för sina utpekade delar i strategin.

Kommunen är miljöcertifierad enligt ISO 14001 sedan 2010, vilket innebär att det finns ett systematiskt arbete med miljöfrågor för ständiga förbättringar som involverar hela den kommunala organisationen. Miljöledningssystemet är en del av kommunens övergripande ledningssystem och därmed en del av kommunens verksamhetsstyrning.

Många åtgärder genomförs i samarbete med andra aktörer. Information och dialog riktas såväl internt som till kommunens medborgare och företag.

Varje strategi i energi- och klimatstrategin tilldelas respektive berörd nämnd. Strategierna ska hanteras i ledningssystemet i befintliga handlingsplaner under perspektivet ”Samhälle och miljö”.

Uppföljning av målen i energi- och klimatstrategin genomförs i den ordinarie verksamhetsuppföljningen.

Energi- och klimatstrategin ska utvärderas och vid behov revideras vart fjärde år. Denna strategi gäller från 2018-01-01.

Klimat- och energiläget i framtiden

Vision Väsby stad 2040 har bred politisk förankring och ska gälla för Väsby under en lång tid framöver. Visionen berättar hur kommunen ska utvecklas i framtiden:

- **63 000 väsbybor har rätt.** Väsby stad är en plats för folkliv med en mångfald av såväl företag, kunskap, kultur och fritid.
- **Ett lärande Väsby.** Alla elever når sin fulla potential.
- **Väsby ligger rätt.** Väsby stad är lätt att nå, kul att vistas i och en plats du gärna återvänder till.
- **Väsby vågar och gör.** I Väsby finns modet att ta delaktighet och medskapande på allvar.

- **Väsby tänker längre.** I Väsby frodas både stora och små, lokala och globala företag.

I arbetet med den nya översiktsplanen är vision 2040 en av grundpelarna. Översiktsplanen berättar hur kommunen ska arbeta för att nå visionen och visar också hur Väsby kan rustas för framtiden. Väsby 2040 är en modern grön småstad, en blandad stad med ett rikligt utbud av bostäder, verksamheter, service, mötesplatser och grönska. En tät sammanhållen bebyggelsestruktur inom tätorten gör att befolkningsökningen med 20 000 fler väsbybor till 2040 är möjlig samtidigt som stora naturområden bevaras. Möjligheten till spridd bebyggelse på landsbygden begränsas till förmån för bostadsutveckling som har bra kollektivtrafik och tillgång på service.

Översiktsplanen ska ge förutsättningar för ett hållbart, fossilfritt samhälle med goda livsvillkor för kommande generationer. Inom områdena energiförsörjning, trafik och kretslopp finns målsättningar och strategier som har betydelse för energi- och klimatstrategin. Bland annat ska kommunens energianvändning inte öka i samma takt som befolkningen och Väsby ska få ett minskat bilberoende trots ökad befolkning.

Agenda 2030 med de 17 globala hållbarhetsmålen är en ledstjärna för Väsby's kommande hållbarhetsarbete med särskilt fokus på målen:

- **Bekämpa klimatförändringen** – en av vår tids största utmaningar. En stor andel av de ökade utsläppen av växthusgaser i atmosfären kommer från sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi.
- **Hållbar konsumtion och produktion** – Omställning till en hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster är en nödvändighet för att minska negativ påverkan på klimat och miljö samt människors hälsa.

Ambitionsnivån är att Upplands Väsby kommuns mål ska vara minst lika ambitiösa som de mål som ställts upp internationellt i Parisavtalet och de som nu är under antagande på nationell nivå i ett nytt klimatpolitiskt ramverk.

Väsby ska fortsätta utvecklas till ett gott samhälle som främjar en god folkhälsa för en växande befolkning och som samtidigt är rustat för framtida osäkerheter och påfrestningar. Utvecklingen enligt framtidsbilden har lett till att det är enkelt att leva ett hållbart vardagsliv i Upplands Väsby.

I översiktsplanens samrådshandlingar finns målsättningar och strategier som är vägledande för energi- och klimatstrategins områden; Hållbar energianvändning, Klimatsmart resande och Mat och kretslopp. I översiktsplanen beskrivs detta inom områdena energiförsörjning, trafik och kretslopp (avfall och livsmedel):

Energiförsörjning – 2040 har kommunens energianvändning inte ökat i samma takt som befolkningen. Det uppnås genom att det planeras energieffektiva byggnader och bostäder som ligger väl under rådande energikrav från Boverkets byggregler (BBR). När befintliga byggnader renoveras ska energieffektiviseringsåtgärder alltid beaktas. Väsby ska planera för och uppmuntra småskalig förnybar energiproduktion inom kommunen från sol och andra källor. Genom dialog med ägare av fjärrvärmenät och elnät ska kommunen arbeta för en energianvändning som är hållbar, resurseffektiv och förnybar.

Trafik – 2040 har Väsby ett minskat bilberoende trots ökad befolkning. Det uppnås genom att kollektivtrafiken är utbyggd och mer attraktiv samt att gång och cykelvägarna har förbättrats, blivit både tryggare och fler. Nya bostäder och personalintensiva verksamheter har lokaliserats till kollektivtrafiknära områden. Det har blivit enkelt att lämna bilen.

Kretslopp (avfall och livsmedel) – 2040 finns möjligheter till källsortering både i fastigheterna och i det offentliga rummet i den täta staden. Även i övriga kommunen ska det finnas goda möjligheter till källsortering. Återvinningscentralen anpassas till utvecklingen av en tät stadsmiljö med bostäder och utvecklas och kompletteras med återbruksverksamhet för att erbjuda en bättre service och för att på ett bra sätt smälta in i den täta sammanvuxna staden. Det finns en ökad efterfrågan från befolkningen på ekologiska, vegetariska och närproducerade varor. De boende i stadsbygden ska ges möjlighet till stadsnära odling.

Klimatläget i dag

Världens klimat håller på att förändras. Vår jord har redan blivit varmare och kommer att fortsätta bli varmare som en följd av de växthusgaser vi redan släppt ut. Vi måste nu kraftfullt minska våra utsläpp för att undvika stora framtida temperaturförändringar och de skador som dessa orsakar.

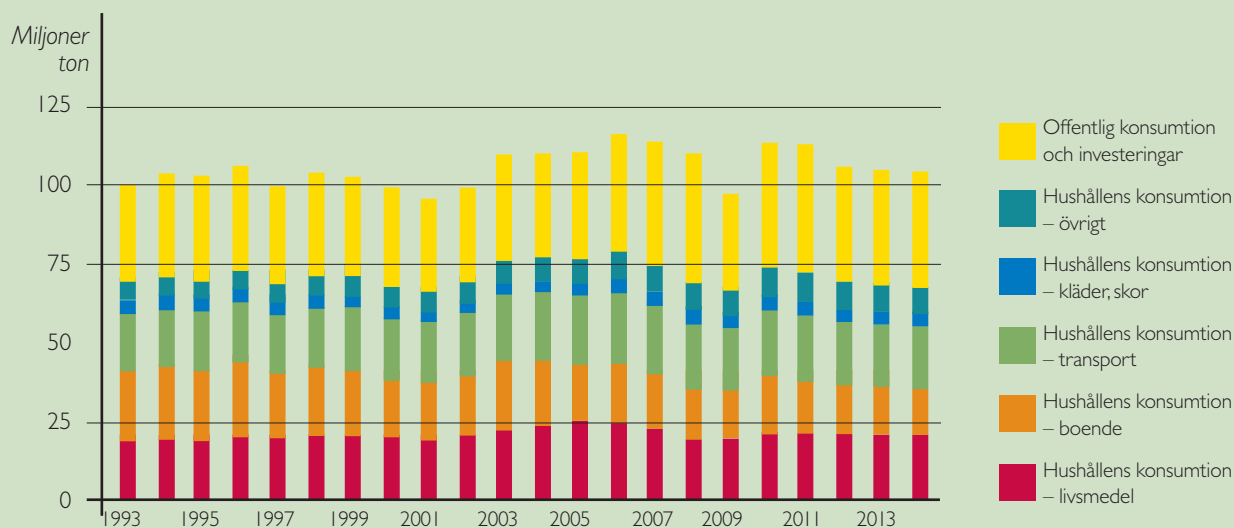
Varje år rapporterar Sverige utsläppsstatistik till FN och EU. Den årliga rapporteringen bygger på ett **produktionsperspektiv**. Där tas bara hänsyn till de utsläpp som sker inom Sveriges gränser. De rapporterade utsläppen har minskat från 71,7 miljoner ton CO₂-ekvivalenter (CO₂e) år 1990 till 53,7 miljoner ton år 2015, vilket motsvarar 5,4 ton per invånare ([Naturvårdsverket, 2017](#)).

Ett annat sätt att beräkna klimatpåverkande utsläpp är utifrån **konsumtionsperspektivet**. Då

utgår beräkningen istället från vad den svenska konsumtionen ger upphov till för utsläpp, oavsett om utsläppen sker i Sverige eller i andra länder. I ett konsumtionsperspektiv ingår alla utsläpp i hela produktionskedjan för varor och tjänster. Även sjöfart och flygresor ingår i konsumtionsperspektivet.

För Sverige har utvecklingen av de totala utsläppen av växthusgaser, orsakade av svensk konsumtion, gått från 100 miljoner ton till 106 miljoner ton CO₂e under perioden 1993 till 2012 ([Naturvårdsverket, 2017](#)). Största delen av utsläppen sker utomlands och kommer från produktion av allt det som vi importerar till landet och konsumerar här. Det är komplicerat att beräkna konsumtionsbaserade utsläpp för invånare i en specifik kommun eftersom inte all data finns nedbruten på kommunnivå.

Totala konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp

Figur 1. Totala konsumtionsbaserade växtgasutsläpp på nationell nivå, uppdelat på olika områden åren 1993–2014. ([Naturvårdsverket, 2017](#))

Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser var 10,7 ton CO₂e per person och år för år 2014, alltså dubbelt så mycket som de utsläpp som sker inom Sveriges gränser. Utsläppen måste

minska till mellan ett och två ton per person, för att Sverige ska göra sitt i det gemensamma globala arbetet för att begränsa klimatpåverkan ([Naturvårdsverket, 2017](#)).

Upplands Väsby klimatomål

En hållbar konsumtion och produktion innebär en effektiv användning av resurser. Arbetet för en hållbar konsumtion och produktion syftar inte bara till att nå de svenska miljömålen utan ingår även som en viktig del i EU:s miljöarbete och i Sveriges åtaganden internationellt. Dagens konsumtion och produktion är ett gränsöverskridande problem och måste lösas med internationell samverkan. Svensk konsumtion påverkar miljön utanför Sveriges gränser och andra länders konsumtion påverkar vår livsmiljö.

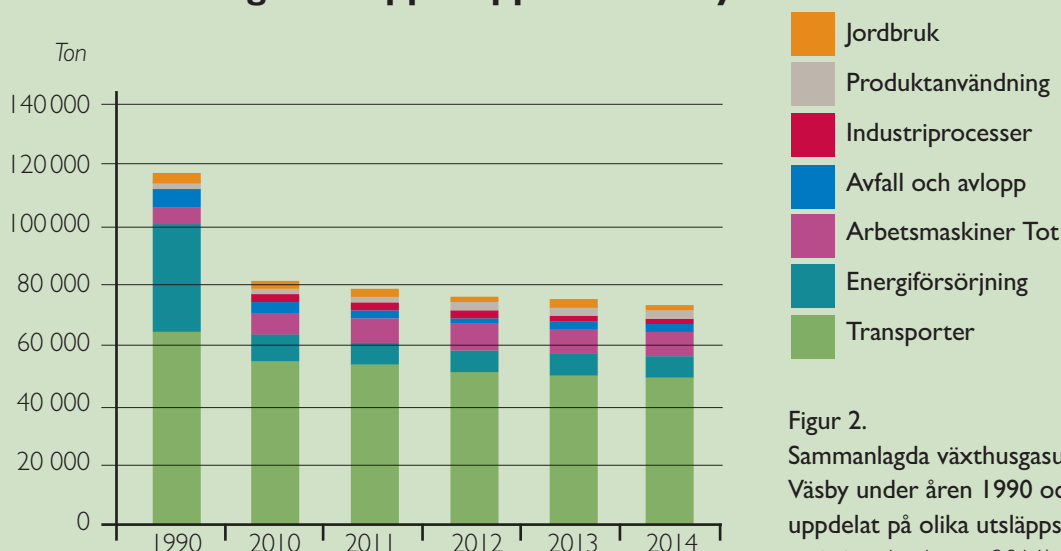
Kommunens övergripande målsättning är att minska utsläppen av växthusgaser fram till år 2040. Målet gäller såväl den egna organisationen som den geografiska ytan. Utsläppen ska minska ur:

- ett **produktionsperspektiv**, det vill säga utsläpp som sker inom Upplands Väsby's geografiska område.

- ett **konsumtionsperspektiv**, det vill säga en produkt eller tjänsts utsläpp från hela dess livscykel, oavsett var dessa utsläpp sker, men som orsakas av väsbybornas konsumtion.

Växthusgasutsläppen i Upplands Väsby ur ett **produktionsperspektiv** visas i figuren nedan. Utsläppen har minskat med cirka 37 procent sedan 1990 och 9 procent mellan åren 2010 och 2014 beräknat ur ett produktionsperspektiv. Utsläppen inom Upplands Väsby's geografiska gränser motsvarar ungefär 1,8 ton CO₂e per invånare, att jämföra med motsvarande siffra för hela Sverige på 5,4 ton. Anledningen till de lägre utsläppen i Upplands Väsby är att vi till stor del saknar större utsläppande industrier och jordbruk i kommunen.

Växthusgasutsläpp i Upplands Väsby

Figur 2.
Sammanlagda växthusgasutsläpp i Upplands Väsby under åren 1990 och 2010–2014, uppdelat på olika utsläppskällor (Nationella emissionsdatabasen, 2016).

Någon beräkning av utsläppen ur ett **konsumtionsperspektiv** har inte gjorts för Upplands Väsby utan där används den nationella

statistiken som Naturvårdsverket tillsammans med Statistiska centralbyrån har tagit fram.

De två klimatmålen som båda omfattar det geografiska området:

Produktionsperspektiv – 2040

- Kommunen ska verka för att utsläppen av växthusgaser inom det geografiska området Upplands Väsby kommun minskar till högst 0,5 ton CO₂e per invånare år 2040.

Nuläge 1,8 ton (2014)

Konsumtionsperspektiv – 2040

- Kommunen ska verka för att utsläpp av växthusgaser förorsakade av invånare i Upplands Väsby kommun minskar till högst 3,3 ton CO₂e per invånare år 2040.

Nuläge 10,7 ton (2014)

Strategier för att nå målen:

- kommunen ska vara ett föredöme för andra aktörer och dessutom skapa förutsättningar för andra att göra bra och klimatsmarta val (Alla nämnder)
- delta i nätverk viktiga för regionens utveckling inom klimat- och energiområdet som t ex arlandaregionen och miljömålnätverket (Alla nämnder)
- ställa klimat- och energikrav vid upphandlingar (Alla nämnder)
- skapa förutsättningar för ett klimat- och energismart liv redan i planeringsskedet (BN, KSTFU)
- skapa förutsättningar för ett klimat- och energismart liv i det befintliga samhället (KS, BN, KSTFU)
- samarbete med företag och andra aktörer som t ex Klimatavtal Väsby (KS)
- informera och utbilda (invånare, företag och personal) kring energi- och klimatfrågor (KS, BN, KSTFU, UBN)
- anordna evenemang och kampanjer riktade till allmänhet (KS, BN, KSTFU)
- uppmärksamma hållbara initiativ såsom att dela ut hållbarhetspriset (BN, KSTFU)
- förbättra rutiner för hållbara tjänsteresor och transporter (KS)

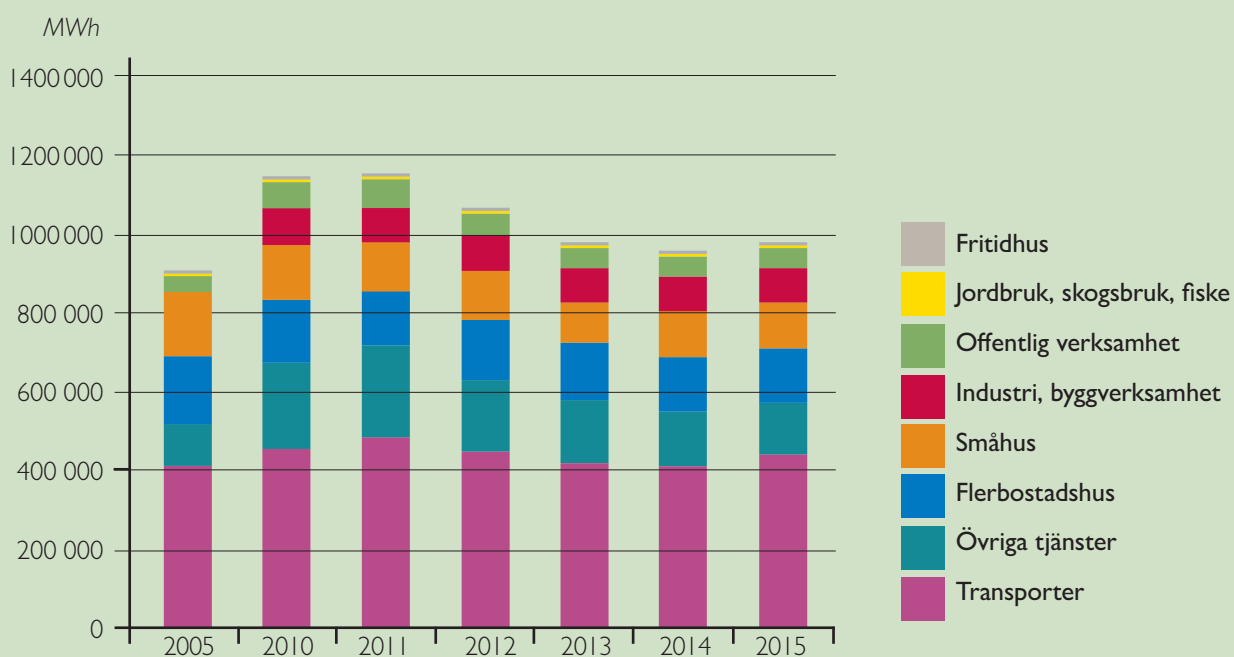
Hållbar energianvändning

Global tillgång till modern och förnybar energi och rena bränslen är en förutsättning för att kunna möta flera av de utmaningar världen står inför idag. All energianvändning har en miljöpåverkan. Hur stor påverkan blir beror på vilken energikälla som används. En sparad kWh (kilowattimme) är gratis och medför ingen miljöpåverkan. Första steget är därför att se över om energianvändningen kan minskas. Väsby växer

och för att kommunens energianvändning inte ska öka i samma takt som befolkningen krävs åtgärder inom planering, nybyggnad och renovering av befintligt fastighetsbestånd, men även utveckling av energisystemen och förnybara energikällor.

Trots en befolkningsökning har energianvändningen i Väsby kommun minskat med totalt 15 procent sedan år 2010, se figur nedan.

Total energianvändning

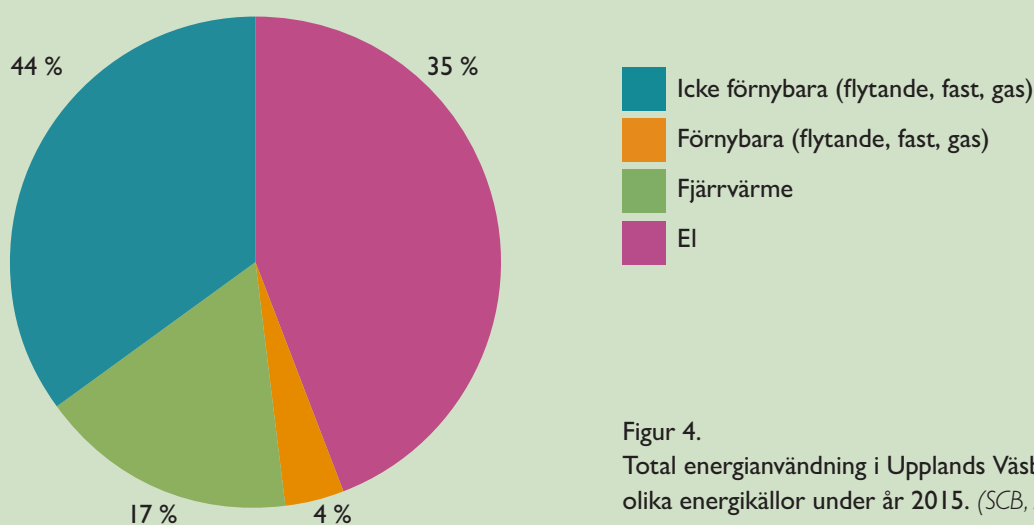
Figur 3.

Total energianvändning i MWh för Upplands Väsby åren 2005, 2010–2015, uppdelat på olika förbrukarkategorier. (SCB, 2017).

Bilden nedan visar energianvändningen fördelad på energikällor i kommunen. Icke förnybara bränslen var den mest använda energikällan i kommunen år 2015. Majoriteten av detta går

till transportsektorn och är därigenom i flytande form. Fossila bränslen är den största källan till utsläpp av växthusgaser i kommunen.

Energikällor i Upplands Väsby

Figur 4.
Total energianvändning i Upplands Väsby uppdelat på olika energikällor under år 2015. (SCB, 2017)

I vissa delar av tätorten finns ett utbyggt fjärrvärmenät. I övriga tätorten sker uppvärmning främst genom direktverkande el. En utvidgning av fjärrvärmenätet bör eftersträvas och förnybara värmekällor premieras. Kommunen äger sedan 2013 ett vindkraftverk i Ockelbo, som producerar ca 6 GWh/år. Även microproduktion av el, t ex solpaneler på befintliga tak, är en viktig del i övergången till förnybara energisystem. Kommunen arbetar för en minskad energianvändning inom det geografiska området samt genom nätverk för hela Stockholmsregionen. Lokalt samarbetar kommunen med företagen, t ex genom Klimatavtal Väsby, för minskad energianvändning och nya energilösningar.

Det finns tre mål för hållbar energianvändning, ett för det geografiska området och två för den kommunala organisationen:

Geografiska området – 2025

- Kommunen ska verka för att energianvändningen i bostadshus i Upplands Väsby kommun ska vara högst 5,1 MWh per invånare år 2025

Nuläge 6,0 MWh (2015)

Kommunala organisationen – 2025

- Energianvändningen i Upplands Väsby kommuns lokaler ska vara lägre än 120 kWh/kvm år 2025.

Nuläge 142 kWh/kvm (2015)

- Energianvändningen i Väsbyhems bostäder ska vara lägre än 120 kWh/kvm år 2025.

Nuläge 131 kWh/kvm (2015)

Strategier för att nå målen:

- i rådgivning, plan- och exploateringsarbete verka för att alla nya byggnader som uppförs i kommunen är energieffektiva, väl under energikraven i Boverkets byggregler (BBR) (BN, KSTFU, Väsbyhem)
- som byggherre planera för att nya kommunägda byggnader är energieffektiva, väl under energikraven i Boverkets byggregler (BBR) (KS, BN, KSTFU)
- när befintliga byggnader renoveras ska möjligheten till energieffektiviseringsåtgärder tillvaratas (KSTFU)
- optimera driften av kommunens egna lokaler, t ex belysning, ventilation och uppvärmning (KSTFU)

- information och kunskapshöjning ska ges till de som brukar lokalerna eller bostäderna (KS, BN, KSTFU, Väsbyhem)
- kommunen ska planera för och uppmuntra småskalig förnybar energiproduktion inom kommunen från sol och andra källor (KS, KSTFU)
- kommunen ska genom dialog med ägare av fjärrvärmenät och elnät arbeta för en energianvändning som är hållbar, resurseffektiv och förnybar (KS, KSTFU)
- erbjuda energi- och klimatrådgivningen till invånare, företag och organisationer (KS)
- delta i aktiviteter med klimatkommunerna (KS)
- fasa ut direktverkande el (KS, KSTFU)

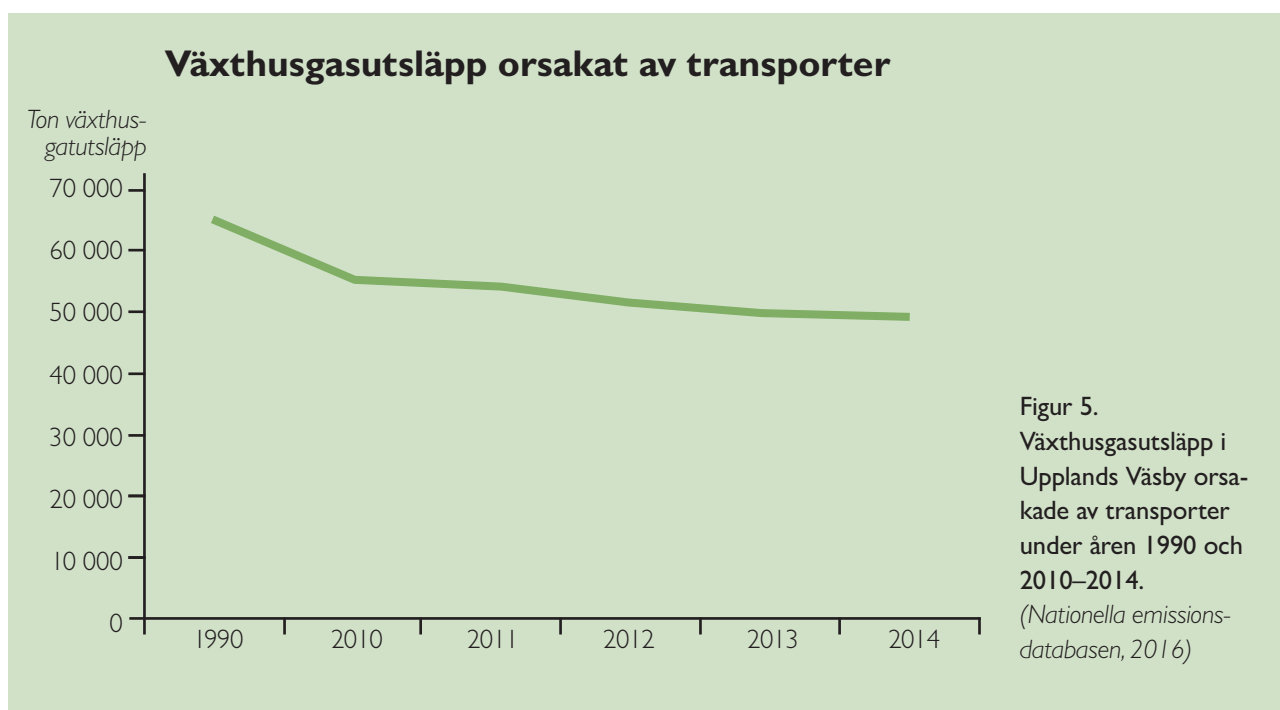

Klimatsmart resande

En tredjedel av Sveriges växthusgasutsläpp kommer från trafiken. Från början av år 1990 och fram till 2007 ökade personbilstrafiken, och låg därefter på en relativt jämn nivå fram till 2013. Nu ökar trafiken återigen. Den energieffektivisering och ökade användning av biobränslen som skett, räcker inte till för att kompensera för den ökade trafiken. Det gör att utsläppen från personbilar nu ökar. ([Naturvårdsverket, 2017](#))

I Väsby har antalet fordon registrerade i kommunen ökat sedan år 2010. Den största ökningen står personbilar för och det vanligaste drivmedlet är bensin. Körsträckan per invånare i kommunen har ökat sedan 2013 ([SCB, 2017](#)). Jämfört med snittet för länet så har Upplands Väsby en högre andel bilåkande till arbetet ([SL, 2015](#)).

Utsläppen orsakade av transporter har minskat med 24 procent sedan år 1990 och 11 procent sedan 2010 jämfört med 2014, se figur nedan.

För att uppnå de stora minskningar av växthusgasutsläppen från trafiken som krävs behövs både ett minskat bilresande och att utsläppen per mil minskar genom utsläppssnålare fordon och bränslen. Kommunen kan stimulera att Väsbyborna vid nyinköp väljer fordon som är mer utsläppssnåla, t.ex. elfordon eller fordon som kan drivas av biobränslen.

Det övergripande målet för klimatsmart resande är att få ett minskat bilberoende trots ökad befolkning. I översiktsplanens samrådshandling uppnås ett minskat bilberoende genom att kollektivtrafiken är utbyggd och mer attraktiv, att gång och cykelvägarna har förbättrats samt blivit både tryggare och fler. Nya bostäder och personalintensiva verksamheter har lokaliserats till kollektivtrafiknära områden.

Det finns sex mål för klimatsmart resande, fyra för det geografiska området och två för den kommunala organisationen:

Geografiska området – 2040

Trots den ökade befolkningen har biltrafikflödet inom kommunen inte ökat då gång-, cykel- och kollektivtrafik har tagit hand om det ökade transportbehovet

(Ur förslaget till Översiktsplan för 2040)

Geografiska området –2025

- Kommunen ska verka för att den totala körsträckan med bil för invånare i Upplands Väsby kommun i genomsnitt ska vara högst 540 mil per invånare år 2025

Nuläge 605 mil (2016)

- Kommunen ska verka för att minst 20 procent av personbilar registrerade i Upplands Väsby kommun ska drivas av icke fossila bränslen eller el år 2025

Nuläge 14 procent (2016)

- Kommunen ska verka för att andelen resor med kollektivtrafik, cykel eller gång för boende i Upplands Väsby ökar till 50 procent år 2025

Nuläge 39 procent (2015)

Kommunala organisationen

- 100 procent av kommunens personfordon ska fortsatt drivas med fossilfria bränslen* eller el

Nuläge 100 procent (2017)

**drivmedlet ska primärt bestå av förnybara bränslen (ex. etanol, biogas)*

- 50 procent av kommunens servicefordon ska 2025 drivas med fossilfria bränslen* eller el

Nuläge 39 procent (2017)

**drivmedlet ska primärt bestå av förnybara bränslen (ex. etanol, biogas)*

Strategier för att nå målen:

- arbete enligt trafikstrategin (KSTFU)
- skapa förutsättningar till hållbart resande vid samhällsplaneringen (KSTFU)
- uppförande av laddstolpar (KSTFU)
- informationsinsatser och kampanjer riktade till invånare eller företag (KS)
- samarbeten och dialog med andra aktörer t ex bilhandlare, bilpoolsföretag och Stockholms läns landsting. (KS, KSTFU)
- kontinuerligt förbättra kommunens fordonspark (KSTFU)

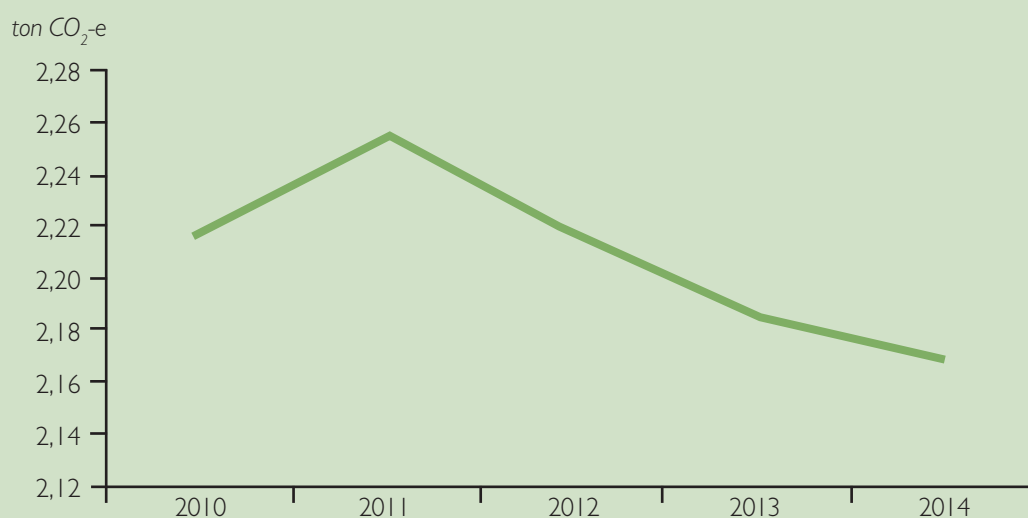

Mat och kretslopp

Livsmedel påverkar miljö och människa på många olika sätt. Det är många steg mellan producent och konsument där utsläpp av växthusgaser och användning av kemikalier sker. Det uppkommer även matsvinn och annat avfall i produktions-

kedjan. Markanvändning och landskapsstruktur är också en viktig miljöparameter som påverkar klimatet, jordens resurstillgångar, den biologiska mångfalden och förekomsten av miljögifter i naturen.

Konsumtionsbaserade växtgasutsläpp av livsmedel

Figur 6.
Konsumtionsbaserade växtgasutsläpp på nationell nivå för hushållens konsumtion av livsmedel per invånare åren 2010–2014. (Naturvårdsverket, 2016)

Den största delen av hushållens klimatpåverkan kommer från maten vi äter, följt av utsläpp från transporter. Utsläppen från vår livsmedelskonsumtion har ökat med 13 procent sedan 1993 ([Naturvårdsverket, 2017](#)). Animaliska produkter (såsom kött, mjölkprodukter och ägg) står för 15 procent av de globala växthusgasutsläppen ([Livsmedelsverket, 2013](#)). I Sverige har konsumtionen av kött ökat med närmare 50 procent sedan 1990 och vi konsumerar nu i snitt ungefär 88 kg kött (inkl. slaktrester) per person och år ([Jordbruksverket, 2016](#)).

Hushållen står även för den största delen av matsvinnet och i snitt slänger varje svensk 19 kg mat per år och 26 kg mat och dryck hålls ut i slasken ([Livsmedelsverket, 2017](#)). Om vi blir bättre på att äta upp den mat som köps kan vi minska utsläppen orsakade av livsmedelskonsumtionen.

Det finns sex mål för mat och kretslopp, fyra för det geografiska området och två för den kommunala organisationen.

Geografiska området – 2025

- Kommunen ska verka för att utsläppen av växthusgaser orsakade av väsbymåns konsumtion av livsmedel ska minska

Nuläge 2,1 ton per person nationellt (2014)

- Kommunen ska verka för att andelen matavfall som sorteras ut av hushåll och verksamheter ska vara minst 40 procent år 2025

Nuläge 23,4 procent (2016)

- Kommunen ska verka för att andelen av hushållsavfallet som materialåtervinns ska vara minst 55 procent till år 2025

Nuläge 34 procent (2016)

- Mängden sambrukstjänster och återbruk i Upplands Väsby kommun ska öka

Ingen statistik

Kommunala organisationen

- Klimatpåverkan från mat serverad i kommunala kök ska minska

Ingen statistik

- Vinsten av återbruk i den kommunala organisationen ska uppgå till minst 3 ton CO₂ år 2025

Nuläge 1,8 ton (2016)

Strategier för att nå målen:

- informationskampanjer om hur hushållen kan bidra till minskade växthusgasutsläpp (KS, KSTFU)
- samarbeten med livsmedelskedjor för att öka

antalet klimatsmarta alternativ i butikerna (KS)

- utbildning och dialog med kökspersonal och matleverantörer om bland annat ökad andel vegetarisk mat (KS)
- kommunen arbetar strategiskt med avfalls- och återvinningsfrågorna (KSTFU)
- kommunen ska underlätta och skapa förutsättningar för företag och organisationer som verkar för återvinning och sambruk av varor och produkter i kommunen (KS, BN, KSTFU)
- samarbeta med andra aktörer kring information och kommunikation, gemensamma events och reklamkampanjer (KS, KSTFU)
- energi- och klimatrådgivning till invånare och företag (KS, KSTFU)
- arbeta med återbruk som pedagogiskt verktyg i den kommunala organisationen (SÄN, UBN)

Strategins koppling till andra styrdokument i Upplands Väsby kommun

Upplands Väsby kommun är en lokal aktör som har mycket goda förutsättningar att ta ansvar och visa ledarskap i hållbarhetsfrågor. Kommunen har tagit fram planer och program och driver en rad olika projekt och uppdrag med syftet att nå ett mer hållbart samhälle. Grunden är att redan pågående projekt, verksamheter och planer ska kopplas ihop för att få synergieffekter. Det kan utvecklas till nya arbetssätt och aktiviteter. Här listas några som har koppling till energi- och klimatstrategin:

Miljöledningssystemet är en del i kommunens ledningssystem. Kommunen är miljöcertifierad enligt ISO 14001, vilket innebär att miljöarbetet bedrivs systematiskt och mot ständiga förbättringar.

Flerårsplanen - utifrån Vision Väsby stad 2040, översiktsplanen och andra övergripande faktorer tas varje år en uppdaterad flerårsplan fram med kommunfullmäktiges mål för de kommande tre åren. Varje nämnd redovisar sina mål, strategier och nyckeltal för att bidra till dessa mål.

Översiktsplanen visar hur kommunen har tänkt skapa förutsättningar för en långsiktig hållbar utveckling genom att redovisa huvuddragen i mark- och vattenanvändningen och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är kommunens viljeriktning och är tänkt att ge tydliga spelregler för kommuninvånarna och marknadens aktörer.

Trafikstrategin är en tolkning och vidareutveckling av kommunens vision och vad den innebär för transportsystemet, men tar även hänsyn till andra styrdokument och övergripande mål. Den ska ligga till grund för all trafikplanering i kommunen och ge underlag i den långsiktiga planeringen för en hållbar utveckling.

Trafikplanen är en uppföljning av trafikstrategin och ger en mer detaljerad analys av gällande förhållanden samt tydligare åtgärdsförslag.

Avfallsplanen sätter upp mål för avfallshanteringen fram till år 2020. Vägledande för planen är att år 2020 ska avfallshanteringen i SÖRAB-kommunerna vara en del av ett hållbart samhälle där människan står i centrum. Det avfall som uppkommer ska vara en resurs och inte ett miljöproblem. En ny avfallsplan för perioden 2021–2032 ska tas fram gemensamt med SÖRAB.

Utvecklingsplan för ekosystemtjänster är en plan för hantering av ekosystemtjänster, där frågor rörande naturens värden ur ett tvärvetenskapligt perspektiv genomlyses, och knyter samman andra kommunala styrdokument som exempelvis grönsplan och vattenplan.

Måltidsakademin är styrgruppen för mat och måltider inom kommunen. Den består av kommunala och privata utförare, kunder, intresseorganisationer och leverantörer som kommer med idéer och förslag på hur vi kan utveckla och förbättra de offentligt finansierade måltiderna.

Upphandlingspolicy – kommunens upphandlingar och inköp ska vara i ständig utveckling för att bidra till förbättrad kvalitet och miljöhänsyn.

Samtidigt pågår samarbeten med både näringslivet och intresseorganisationer t ex via Väsby Promotion i Klimatavtal Väsby. Genom att öka samarbetet såväl inom den kommunala organisationen som med fler samhällsaktörer kan pågående aktiviteter och nya idéer fångas upp och utvecklas.

Upplands Väsby
kommun

upplandsvasby.se • 08-590 970 00